

KENDİNİ GÖSTERİM ÖZELLİĞİNİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ İLE İLİŞKİSİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-MONITORING AND THE PROFESSION OF TEACHING

Zeynep Sonay POLAT*, Aysun UMay**

ÖZET: Bazı meslek gruplarında birtakım kişilik özelliklerine sahip kişilerin daha başarılı oldukları yaygın olarak düşünülmektedir. İlk kez 1974 yılında Mark Snyder tarafından ortaya atılan ve bir kişilik özelliği olan kendini gösterim özelliği, bireylerin davranışlarını karşılarında bulunanlara ya da ortama göre ayarlamaları, kişiler arası ilişki ve durumlarda sosyal bakımdan uygun davranış sayılan ölçütleri fark edip davranışlarını buna göre şekillendirmeleridir. Bu araştırma bir kişilik özelliği olan kendini gösterim özelliği ile matematik öğretmenliği arasındaki ilişkinin incelenmesi amacı ile yapılmıştır. Hacettepe Üniversitesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği programında okuyan öğrencilerin kendini gösterim özellikleri belirlenmiş ve yarı yapılandırılmış görüşmelerle kendini gösterimi düşük ve yüksek öğrencilerin kişilik özellikleri ile matematik öğretmenliğine bakış açılarındaki benzerlikler ve farklılıklar belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçları, kendini gösterimi yüksek bireylerin daha başarılı oldukları düşünülen meslek grupları içerisinde matematik öğretmenliğinin de alınabileceğini göstermiştir.

Anahtar Sözcükler: kendini gösterim özelliği, matematik öğretmenliği, öğretmen yetiştirme

ABSTRACT: It's a common opinion that some individuals who possess certain personality characteristics in some profession groups perform better than the others. Self-monitoring which was firstly mentioned by Mark Snyder in 1974 is tendency to regulate his or her behaviour to match the situational context and appear favorable to others. The purpose of the study was to investigate the relationship between the profession of mathematics teaching and self monitoring which is the one of personality characteristics of individuals. In this research, self-monitoring characteristics of Hacettepe University preservice elementary mathematics teacher were identified and also the similarities and differences between the preservice elementary mathematics teachers who have low and high self monitoring characteristics and their perceptions of the profession of mathema-

tics teaching were determined by semi-structured interviews. This study revealed that, the profession of mathematics teaching can be included in the profession groups in which having high self monitoring characteristics is an indicator of accomplishing more success.

Keywords: self-monitoring, the profession of mathematics teaching, teacher training

1. GİRİŞ

Psikoloji, eğitimin en çok yararlandığı bilim dallarından biridir. Psikolojinin bir alt dalı olan sosyal psikoloji sosyal çevrede insanların birbirleri ile ilişkilerini, davranışlarını inceler. Eğitimin sosyal bir etkileşim süreci olması ve grup içinde gerçekleştirilmesi sosyal psikoloji için uygulama olanakları sağlar. Bu nedenle sosyal psikoloji ile eğitim sürekli etkileşim halindedir (Fidan N. ve Erden M., 1990).

Kendini gösterim ilk kez 1974 yılında, Mark Snyder tarafından kullanılmış sosyal psikolojik bir kavramdır. Snyder'a göre kendini gösterim, bireyin davranışlarını karşısında bulunanlara ya da ortama göre ayarlamaları, kişiler arası ilişki ve durumlarda sosyal bakımdan uygun davranış sayılan ölçütleri fark edip buna göre şekillendirmeleridir. Bazı insanların kendini gösterim özellikleri yüksek bazılarının ise düşük olabilir. Snyder, kendini gösterim özellikleri düşük olan kimselerin sosyal yönden uygun sayılacak davranışlara ilişkin ipuçlarını fazla dikkate almadıklarını ya da alamadıklarını ve daha çok içlerinden geldiği gibi davrandıklarını belirtmektedir. Kendini gösterim özellikleri yüksek olanlar ise

* Araş.Gör., Hacettepe Üniversitesi, İlköğretim Bölümü Matematik Eğitimi Anabilim Dalı - Ankara

** Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, İlköğretim Bölümü Matematik Eğitimi Anabilim Dalı - Ankara

davranışlarını uygun ölçütlere göre ayarlamaya özen gösterir (Umay, 1993).

Robbins (1993) ise kendini gösterim özelliğini kişinin kendisini dış faktörlere göre ayarlama yeteneği olarak tanımlamıştır. Kendini gösterimi yüksek olan bireyler sosyal ipuçlarına karşı duyarlıdır ve farklı durumlar için farklı davranış biçimleri geliştirirler. Sosyal yaşam içindeki kişilikleriyle kendi kişilikleri arasında çelişkiler vardır. Bunun aksine kendini gösterimi düşük bireyler, sosyal yaşam içinde kendilerini saklamazlar. Her durumda hissettikleri ve düşündükleri biçimde davranırlar. Sosyal yaşam içindeki kişilikleriyle kendi kişilikleri arasında davranışsal tutarlılık vardır.

Kendini gösterimi yüksek olan bireyler çevresindeki insanların beğenilerini kazanacak şekilde davranışlarını sergilerler. Farklı olaylar ve farklı insanlarla, farklı davranışlar gösterirler. Bunun aksine kendini gösterimi düşük bireyler çevrelerindeki insanların üzerinde bıraktıkları etkiyi düşünmezler, sadece içsel düşüncelerini sergilerler (Greenberg ve Baron, 1990).

Feldman ise kendini gösterimi düşük ve yüksek bireylerin kişilik özellikleri arasındaki farklılıklara dikkat çekmiştir. O'na göre kendini gösterimi yüksek bireylerin, sosyal becerileri daha gelişmiştir, çevrelerindeki insanlara ait bilgileri daha kolay hatırlarlar, yeni ilişkiler kurarken sıkıntı çekmezler, daha az heyecanlanırlar (Feldman, 1995). İknâ kabiliyetleri daha gelişmiştir ve daha neşeli, coşkulu insanlardır (Kolb, 1998). Kolay uyum sağlarlar ve hayatın zorluklarıyla daha kolay başa çıkabilirler. Tüm bu özelliklerin yanında gerçeklerden çok görüntülerle ilgilenirler. Davranışlarındaki farklılıktan dolayı bukalemuna benzetilirler. Kendini gösterimi yüksek bireyler prensipli insanlardır, düşünceleri doğrultusunda davranırlar. Bunun yanında katı, inatçı ve uzlaşmacı değildirler (Brehm ve Kassın, 1990).

Kendini gösterim özelliğinin yapısı faktör analizleri ile sorgulanmıştır (Briggs, Cheek ve Buss, 1980; Gabrenya ve Arkin, 1980; Snyder ve Gangestan, 1986). Yapılmış olan faktör analizlerinde en az iki, en çok dört, ama genellikle

üç faktörün etkili olduğu saptanmıştır. Üç farklı çözümlere döndürme uygulandığında üç değişik madde yapısının ortaya çıktığı görülmektedir. Bu sonuçtan yola çıkarak kendini gösterim özelliğinin üç boyutu olduğu söylenebilir. Bunlar;

1- Kendini kontrol: Bireyin dışa vurduğu davranışları kontrol altında tutması,

2- Kendini ortaya koyma: Bireyin sosyal durumlarda öne çıkma ve sosyal dikkati üzerine çekme isteği,

3- Kendini sunma, ayarlama: Bireyin davranışlarını çevrenin beklentisi, isteği doğrultusunda ayarlama ve kendi seçimi imiş gibi sunmasıdır.

Kişilerin kendini gösterim özelliğini saptamak için çoğunlukla Snyder tarafından geliştirilmiş olan ölçek kullanılmaktadır. Kendini gösterim ölçeği ölçülmek istenen değişkeni ne ölçüde ölçebilmektedir? Ölçeğin geçerliliği konusunda bazı tartışmalar vardır (Briggs, Cheek ve Buss, 1980; Lennox ve Wolfe, 1984). Snyder ve Gangestan ölçeğin psikometrik zayıflıkları konusundaki eleştirileri yanıtlarken ölçülen alanının genişliği ve tek bir değişkeni değil, birden çok değişkeni ölçüyor olmanın sorunlarını anlatmaktadır (Snyder ve Gangestad, 1986). Gerçekten de kendilerini gösterimleri yüksek olan bireylerin hem toplumsal ölçütlere uygun davranmaya çalıştıkları hem de çevrenin dikkatini çekmek, ilgi ve beğenisini toplayabilmek için zaman zaman sıra dışı davrandıkları bilinmektedir. Bu noktada kişiler arası farklılıklar kadar çevresel farklılıklar da işin içine girer. O halde bireyde ortaya çıkan kendini gösterim özelliği, kendi kişisel yapısından olduğu kadar sosyal çevreden ve bu sosyal çevrede bireye uygun görülen rolden de etkilenecektir. Bu göz önüne alındığında, kendini gösterim özelliğinin birden çok değişkenden oluşan bir bileşke değişken niteliği taşıdığı kolayca söylenebilir.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bazı meslek gruplarında birtakım karakteristik özelliklere sahip bireylerin daha başarılı ol-

dukları araştırma sonuçlarıyla ortaya çıkmıştır. Birbirinden farklı roller oynayabilmeyi, günlük sorunlarla daha kolay başa çıkabilmeyi ve daha kolay iletişim kurabilmeyi gerektiren yöneticilik, organizasyon, pazarlama ve satış temsilciliği gibi meslek gruplarında kendini gösterimi yüksek bireylerin daha başarılı oldukları saptanmıştır (Robbins, 1993). Öğretmenlik mesleği de çok sayıda insanla yüz yüze gelmeyi, gerektiğinde rol yapabilmeyi, günlük sorunlarla daha kolay başa çıkabilmek için pratik çözümler üretebilmeyi ve kolay ve çabuk iletişim kurabilmeyi gerektiren özellikler taşır. Bu nedenle öğretmenlerin de mesleklerini yaparken kişilik özelliklerinin öne çıkabileceği anlaşılmaktadır. Öte yandan, matematik öğretiminin daha çok sayı ve notasyonlara dayalı olduğu ve kişilik özelliklerinin etkisinin daha az olacağı söylenebilir. Acaba matematik öğretmenleri için de "Kendini Gösterim Özelliği" yüksek olanların meslek becerileri açısından daha başarılı olduğu düşünülebilir mi?

3. ARAŞTIRMA PROBLEMİ

Matematik öğretmeni olmak üzere yetiştirilen öğrencilerden "Kendini Gösterim Özelliği" yüksek ve düşük olanlar, hem kendini gösterim özelliği hem de bu özelliğin matematik öğretiminde nasıl bir etkisi olacağı konusunda neler düşünmekte, hangi görüşleri paylaşmakta, hangi konularda ayrı düşmektedirler?

4. YÖNTEM

Yapılan çalışma niteliksel bir araştırmadır.

Araştırma grubu Hacettepe Üniversitesi İlköğretim Matematik Öğretmenliğinde okumakta olan öğrencilerdir.

Öğrencilerin kendini gösterim özelliğini ölçmek için Snyder tarafından geliştirilen 18 maddelik "Kendini Gösterim Ölçeği" (Self Monitoring Scale) kullanılmıştır. Snyder'in geliştirdiği 18 maddelik ölçeğin ön denemesi 100 ilköğretim sınıf öğretmenliği programı öğrencisi üzerinde yapılmış, çalışmadığı belirlenen iki madde çıkarılmıştır. Her beklenen yanıt için 1 puan verilerek puanlanan ve 16 maddeye indirilen öl-

çek, Hacettepe Üniversitesi İlköğretim Matematik Öğretmenliğinde okumakta olan 180 öğrenciye uygulanmıştır (Cronbach $\alpha = ,6955$).

Ayrıca, ölçekten alınan puanlara göre sıralanan öğrencilerden kendini gösterim özelliği en düşük ve en yüksek olan bireyler belirlenmiş, en düşük ve en yüksek puan alan (yaklaşık bir standart sapma üstü ve altında kalan) 9' ar (toplam 18) öğrenciyle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır.

5. BULGULAR ve YORUMLAR

Gerek ölçekten elde edilen bulgular, gerekse görüşmeler sırasındaki gözlemler, araştırmaya katılan öğrencilerin literatürdeki "kendini gösterim özelliği" tanımlarını doğruladığı yönündedir. Kendini gösterimi yüksek olan bireyler daha canlı, konuşkan, dışa dönük, liderlik özelliğe sahip; buna karşılık kendini gösterimi düşük olanlar sıkılgan, konuşmaya pek istekli olmayan kişiler izlenimi vermişlerdir.

Görüşmeler sırasında etiğe uygun olarak kendilerine sorularak kullanılan ses kayıt cihazını kendini gösterimi düşük olarak belirlenen 6 öğrenci kullanmak istememişlerdir.

Uygulanan ölçekten, tüm grubun aritmetik ortalaması 6,03 (tam puan 16) standart sapması 2,98 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler ilköğretim matematik öğretmen adaylarının kendini gösterim özelliklerinin pek de yüksek olmadığını göstermektedir. Görüşme yapılan adaylar içinde kendini gösterimi yüksek olanlar bile, karşısındakine ters de gelse inandıklarını söylemekten çekinmeyeceklerini belirttikleri için bu sonuç normal görülmelidir.

Yarı yapılandırılmış görüşmelerde sorulan sorular "kuramla ilgili" ve "öğretmenlik mesleğiyle ilgili" olmak üzere iki ayrı grupta toplanmıştır. Soruların bu şekilde iki ayrı başlık altında toplanmasındaki amaç kendini gösterim özellikleri düşük ve yüksek öğrencilerin kişilik özellikleri ve öğretmenlik mesleğine bakış açılarındaki farklılıkların ve benzerliklerin belirlenmek istenmesidir.

5.1. Kuramla İlgili Olan Sorular ve Yanıtları

Kuramla ilgili olarak öğrencilere sorulan sorular ve yanıtları aşağıda gösterilmiştir.

SORU 1 : Kendini kişilik özellikleri bakımından nasıl tanımlarsın?

İlk sorunun yanıtı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Kendini Gösterimi Yüksek ve Düşük Bireylerin 1. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Kendini Gösterimi Yüksek Bireylerin Yanıtları (9 öğrenci)	Kendini Gösterimi Düşük Bireylerin Yanıtları (9 öğrenci)
<p>Öğrenciler kendilerini tanımlarken şu ortak sözcükleri kullanmışlardır:</p> <p>4’ ü:</p> <p>“konuşmayı çok severim”</p> <p>“sıcak kanlıyım”</p> <p>“espri yapmayı severim”</p> <p>3’ ü:</p> <p>“iyi bir insanım”</p> <p>“yakın arkadaşım çok fazla”</p> <p>Ayrıca, öğrencilerin kendilerini tanımlarken kullandıkları diğer dikkat çeken ortak ifadeler:</p> <p>“hareketliyim, neşeliyim, uyum gücüm yüksek, hırslıyım, arkadaşlarım çok fazla, dışa döndüğüm, kendime güvenirim, kendimi iyi ifade ederim, zekiyim, ayrıntılara önem veririm, eğlenmeyi severim ve kendimi ispatlamaya çalışırım” şeklindedir.</p>	<p>Öğrenciler kendilerini tanımlarken şu ortak sözcükleri kullanmışlardır:</p> <p>7’ si:</p> <p>“konuşmayı sevmem, samimi olduğum ortamda konuşurum”</p> <p>5’ i:</p> <p>“sakin, sessiz bir kişiyim”</p> <p>Diğer dikkat çeken ortak ifadeler:</p> <p>“sosyal değilim, inatçıyım, az arkadaşım var, seçiciyim, utangacım, çekingenim, sadece yakın arkadaşlarımla arkadaşlarımın yanında espri yaparım” şeklindedir.</p>

Tablo 1 incelendiğinde iki ayrı grubun kişilik özellikleri arasında farklılıklar göze çarpmaktadır. Kendini gösterimi yüksek bireylerin çoğunluğu Feldman’ın da dikkat çektiği gibi kendilerini “konuşkan, hareketli, esprili, sıcak kanlı olarak tanımlarken, kendini gösterimleri düşük bireyler ise tam tersine “konuşmayı pek sevmeyen, sakın ve sessiz olarak tanımlamışlardır.

SORU 2: Yeni bir ortama girdiğinde fark edilmek ister misin? Bunun için bir çaba gösterir misin? Ne kadar?

Bu soruya verilen yanıtlar da Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Kendini Gösterimi Yüksek ve Düşük Bireylerin 2. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Kendini Gösterimi Yüksek Bireylerin Yanıtları	Kendini Gösterimi Düşük Bireylerin Yanıtları
<p>Öğrencilerin 6’ sı:</p> <p>“Evet isterim ama çaba göstermem. Çünkü zaten fark ediliyorum” demiş,</p> <p>Kalanlardan 2’ si:</p> <p>“Bence önemi yok ama fark ediliyorum.</p> <p>ve 1’ i:</p> <p>“Evet isterim bunun için de çevreyi analiz eder, hatta aşırı espriler yaparım.” yanıtlarını vermişlerdir.</p>	<p>Öğrencilerin 7’ si:</p> <p>“Hayır, istemem göz önünde olmayı sevmem” yanıtını vermiştir.</p> <p>Diğer 2’sinin yanıtı:</p> <p>“Çekimser kalmayı tercih ederim” biçimindedir.</p>

Tablodan da görülebileceği gibi kendini gösterimi yüksek bireylerin çoğunluğu Snyder' in tanımını doğrular şekilde sosyal ortamlarda fark edilmekten hoşlandıklarını, bunun aksine tam aksine kendini gösterimi düşük bireyler fark edilmeyi sevmediklerini, ve bunun için çaba sarfetmediklerini söylemişlerdir.

SORU 3: İçinde bulunduğun toplulukta bir sorun çıktı varsayalım. Duruma el koyup öne çıkar mısın?"

Üçüncü sorunun yanıtları Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3. Kendini Gösterimi Yüksek ve Düşük Bireylerin 3. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Kendini Gösterimi Yüksek Bireylerin Yanıtları	Kendini Gösterimi Düşük Bireylerin Yanıtları
Öğrencilerin 6' sının yanıtı: "Evet, başı çeken ben olmak isterim", diğer 3'ünün yanıtı ise, "Fikrimi söylerim ama çok da ısrar etmem." biçiminde özetlenebilir.	Öğrencilerin 5' inin yanıtı: "Hayır, öne çıkmayı sevmem" , diğer 4'ünün yanıtı: "Çekimser kalır, diğerlerinin çözümlerine uyarım." biçiminde özetlenebilir.

Verilen yanıtlara göre kendini gösterimi yüksek bireylerin çoğunluğu, içinde buldukları toplulukta sorun çıktığında kendilerinin öne çıkarak problemi çözmek istediklerini söylemişlerdir. Bunun tam aksine kendini gösterimi düşük bireyler öne çıkmaktan hoşlanmadıklarını, geri planda kalmayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

5.2. Öğretmenlikle ilgili Sorular ve Yanıtları

Araştırmaya katılan öğrencilere kuramın ya-

nı sıra öğretmenlik mesleğinde kendini gösterim özelliğinin yeri konusunda bazı sorular yöneltilmiştir. Aşağıda bu sorulara yer verilmektedir.

SORU 4: Sence iyi bir matematik öğretmeninde bulunması gereken önemli nitelikler nelerdir? En önemli üç, dört tanesi neler olabilir?"

Öğretmenlik mesleği ile ilgili ilk soruya verilen yanıtlar Tablo 4'de gösterilmektedir.

Tablo 4. Kendini Gösterimi Yüksek ve Düşük Bireylerin 4. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Kendini Gösterimi Yüksek Bireylerin Yanıtları	Kendini Gösterimi Düşük Bireylerin Yanıtları
9 öğrencinin tümü "iyi iletişim kurabilme" becerisinin bu meslek için çok önemli olduğunu belirtmiştir. Ayrıca "öğrencinin seviyesine inebilme, iyi alan bilgisine sahip olma, mesleği sevmeye, eşit davranabilme, bilgiyi ne şekilde öğreteceğini bilme, sabırlı olabilme" gibi özelliklerin önemli olduklarını vurgulamışlardır.	Öğrencilerin tümü iletişim becerilerinin önemli olduğu görüşündedir. 5 öğrenci kendini gösterimi yüksek olanlarla tamamen aynı şekilde "iyi iletişim kurabilme" becerisinin çok önemli olduğunu belirtmiştir. Ayrıca bu öğrencilerden bazıları "mesleği sevmeye (3 öğrenci), girişken olma (2 öğrenci), esprili olma (3 öğrenci), çocukları sevmeye (2 öğrenci)" gibi özelliklerin önemli olduğunu da vurgulamışlardır.

Tablo 4'den de görülebileceği gibi her iki gruptaki bireylerin yanıtları büyük ölçüde paraleldir. Özellikle "iyi iletişim kurabilme becerisinin" önemi öğrencilerin büyük bir çoğunluğu tarafından vurgulanmıştır.

SORU 5: Sence bir insanın kişilik özellikleri öğretmenlik mesleği ile yakından ilişkilidir mi?"

Öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar Tablo 5'de gösterilmektedir.

Tablo 5. Kendini Gösterimi Yüksek ve Düşük Bireylerin 5. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Kendini Gösterimi Yüksek Bireylerin Yanıtları	Kendini Gösterimi Düşük Bireylerin Yanıtları
Öğrencilerin tümünün yanıtları, “aktif, rahat, dışa dönük, konuşkan, esprili, hoşgörülü, rol yeteneğine sahip, neşeli, yerine göre davranmayı bilen” insanların öğretmenlik mesleğinde daha başarılı olacaklarını düşündüklerini göstermiştir.	Öğrencilerin tümünün yanıtları, “konuşmayı seven, dışa dönük, iyi iletişim kurabilen, esprili ve neşeli” kişilik özelliklerine sahip insanların daha başarılı olacaklarını düşündüklerini göstermiştir.

Tablodan tüm öğrencilerin “konuşmayı seven, iletişim becerileri gelişmiş, dışa dönük, esprili ve neşeli insanların öğretmenlik mesleğinde daha başarılı olacakları görüşünü paylaştıkları anlaşılmaktadır.

SORU 6: Bir matematik öğretmenin

drama becerileri olması önemli midir? Örneğin öğretmenin sınıf içi iletişimde sözel dil yanında beden dilini de kullanması gerekli midir?

Sorunun yanıtları Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Kendini Gösterimi Yüksek ve Düşük Bireylerin 6. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Kendini Gösterimi Yüksek Bireylerin Yanıtları	Kendini Gösterimi Düşük Bireylerin Yanıtları
Öğrencilerin tümünün yanıtları, “Abartılmadan yapıldığında sakıncaları olmaz aksine öğrencilerin katılımını ve dersin verimini artırır.” biçiminde özetlenebilir.	8’inin yanıtı: “Çok önemli, öğrencinin dikkati bu şekilde daha kolay çekilir ve bilgi daha anlaşılır şekilde verilir. Fakat abartılmadan yapılmalıdır.” biçiminde özetlenebilir. Sadece 1 öğrenci “gerekli olmadığı” cevabını vermiştir.

Tablodan da anlaşıldığı gibi, bu soruyu yanıtlayan öğrencilerden sadece biri dışında kalan tüm öğrenciler bir matematik öğretmeninde drama becerilerin önemli olduğunu belirtmiş, abartılmadan yapıldığında öğrenimi kolaylaştırdığını vurgulamışlardır.

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Görüşme yapılan tüm öğrenciler kolay ve iyi iletişim kurabilen, dışa dönük, rol yeteneğine sahip, konuşmayı seven matematik öğretmenlerinin mesleklerinde daha başarılı olacaklarına inanmaktadır. Bu özellikler ise kendini gösterimi yüksek olan bireylerin genel olarak sahip oldukları düşünülen özelliklerle paralellik göstermektedir.

Kendini gösterimi düşük olarak belirlenen öğrencilerden 5 tanesi, nasıl ve hangi özelliklerine dayanılarak seçildikleri kendilerine bildiril-

mediği halde kendi kişilik özellikleriyle öğretmenlik mesleğinin çok da uygunluk göstermediğini, gelecek kaygısı duyduklarını söylemişlerdir. Hatta bu öğrencilerden 2 tanesi tercih hatasıyla matematik öğretmenliği bölümünde okuduklarını, tekrar üniversite sınavına gireceklerini, öğretmenlik mesleğinin kendilerine uygun olmadığını belirtmiştir.

Bu sonuç, matematik öğretmenliğinin de kendini gösterimi yüksek bireylerin daha başarılı oldukları düşünülen meslek grupları içine alınabileceği savını güçlendirmektedir. Öğrenciler tarafından çok sevilmeyen hatta biraz sevimsiz bulunan matematik derslerinin öğrencilerin dikkatini kolay çekebilen, farklı örneklerle konunun kolay anlaşılmasını sağlayan, tıpkı bir satış temsilcisi gibi matematik öğrenmeye öğrenciyi ikna eden bir öğretmen tarafından işlenmesi hem öğrencilerin matematik derslerini kolayca sevmelerini hem de matematiğin keyfine varmalarını

nı sağlayabilir. Ayrıca, matematik öğretmeni adaylarını mesleğe hazırlamak ve mesleki kaygılarını azaltmak adına öğrencilere kendini gösterim ölçeği uygulanarak kendini gösterimi düşük ve yüksek olanlar belirlendikten sonra görüşmeler yapılarak kendilerini yetersiz buldukları yönlerini geliştirmelerine yardımcı olunabilir.

Araştırmadan elde edilen tüm sonuçların yanında kendi görüşleri yerine çevrenin beğeneceğini düşündüğü görüşleri öne süren bir eğitimcinin öğrencilerine iyi bir örnek olacağı kuşku götürür. Hatta, aşırı hareketli, sürekli rol yaptığı düşünülen matematik öğretmenlerinin sınıf içindeki böylesi davranışları öğrencilerin alay konusu haline gelebilir, öğretmenin saygınlığını ve sınıf içerisindeki hakimiyetini azaltabilir. Bu nedenle kendini gösterim özelliğinin boyutlarından hangisinin, hangi durumda, nasıl kullanılması gerektiği üzerinde dikkatle durulmalıdır.

KAYNAKLAR

- Brehm, S. ve Kassin, S. (1990). Social psychology. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Briggs, S. R., Cheek, J. M. ve Buss, A. H. (1980). An analysis of the self-monitoring Scale. Journal of personality and social psychology, 38, 679-686.
- Feldman, R. S. (1995). Social psychology. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall
- Fidan, N. ve Erden, M. (1992). Eğitime giriş Ankara: Feryal Matbaacılık.
- Gabrenya, W. K. ve Arkin, R. M. (1980). Factor structure and factor correlates of the self-monitoring scale, Personality and social psychology bulletin, 6, 13-22.
- Greenberg, Baron (1990). <http://pubpages.unh.edu/~ckb/SELFMON2.html> (2002, March 20).
- Kolb, J. A. (1998). The relationship between self-monitoring and leadership in student project groups. Journal of business communication, 35, 264-282.
- Lennox, R. ve Wolfe, R. (1984). Revision of the self-monitoring scale. Journal of personality and social psychology, Vol.46, No.6,1349-1364.
- Robbins (1993). <http://pubpages.unh.edu/~ckb/SELFMON2.html> (2002, March 20).
- Snyder, M. ve Gangestad, S. (1986). On the nature of self-monitoring: Matters of assessment, matters of validity. Journal of personality and social psychology, Vol.51, No.1,125-139.
- Thomas, J. Ve Harvet, B. (2002). Examination of current research: locus of control, self-monitoring, student responsibility, and academic motivation <http://www.emporia.edu/tec-600d-pa3.htm>, (2002, March 20).
- Umay, A. (1993). Matematik problemleri çözmeye bazı kişilik özelliklerinin etkisi. Eğitim ve bilim, 87: 60-66.